

MAJANDUSAASTA ARUANNE

aruandeaasta algus: 01.01.2020

aruandeaasta lõpp: 31.12.2020

ärinimi: Eesti Tõusigade Aretusühistu

registrikood: 10023404

tänava/talu nimi, Aretuse tn 2

maja ja korteri number:

alevik: Märja alevik

vald: Tartu linn

maakond: Tartu maakond

postisihnumber: 61406

telefon: +372 7493144, +372 5135927

faks: +372 2493127

e-posti aadress: estpig@estpig.ee

Sisukord

Tegevusaruanne	3
Raamatupidamise aastaaruanne	5
Bilanss	5
Kasumiaruanne	6
Raamatupidamise aastaaruande lisad	7
Lisa 1 Arvestuspõhimõtted	7
Lisa 2 Nõuded ja ettemaksud	8
Lisa 3 Varud	9
Lisa 4 Pikaajalised finantsinvesteeringud	9
Lisa 5 Materiaalsed põhivarad	10
Lisa 6 Kasutusrent	11
Lisa 7 Laenukohustised	11
Lisa 8 Võlad ja ettemaksud	12
Lisa 9 Müügitulu	12
Lisa 10 Muud äritulud	13
Lisa 11 Tööjõukulud	13
Lisa 12 Seotud osapooled	13
Lisa 13 Sündmused pärast aruandekuupäeva	14
Aruande allkirjad	15
Vandeauditori aruanne	16

Sissejuhatus. Eesti põllumajanduse kogutoodangu väärtusest on seakasvatus teravilja (37%) ja piimatootmise (24%) järel 8%ga kolmandal kohal. Möödunud aasta ei olnud põllumajandustootjale kerge. Aasta varasemaga võrreldes kahanesid oluliselt nii taimekasvatuse kui ka loomakasvatuse kogutoodangu väärtused. Statistikaameti andmetel tootmiskulud möödunud aastal suurenesid ja põllumajandussektori ettevõtjatulu langes aastaga võrreldes 15%. Seakasvatusektori olukorda analüüsid on oluline silmas pidada, et Eesti seakasvatajad jagunevad kaheks- üks osa seakasvatajaid on kontraktorlepingute kaudu tihedalt seotud suurte lihatööstustega, mis tagab tootjale suhteliselt stabiilse hinnataseme, teist osa mõjutavad aga oluliselt Saksamaal noteeritavad sealiha börsihinnad. Viimased on aga alates möödunud aasta septembrist drastiliselt langenud. Algul kukkus hind 1270 euro tasemele ja sealt veel edasi langus jätkus, püüdes pikalt 1190 euro tasemel. Euroopa Liidu sealiha hind on koroonaeepideemia algusest langenud 44 % ning vabalanguse tõttu jõudis viimase 20 aasta madalaimale tasemele. Põhjustas selle asjaolu, et sigade Aafrika katk diagnoositi eelmisel aastal Saksamaa sigadel, mille peale Hiina, Jaapan ja Lõuna-Korea lõpetasid päevapealt Saksamaalt sealiha tarded. Alles jäi suur kogus liha Euroopa Liidu turule. Ka oli koroonat tabanud mitmeid suuri Saksa tapamaju, mistõttu töö peatati ja sealiha ülejääk suurenes veelgi. Saksa sealiha hind on kujunenud baashinnaks nende riikide seakasvatajatele, kes ei suuda ise kohapealset tarbimist täita. Nende hulka kuulub ka Eesti. Eesti seakasvatajate kahjum on olnud juba mõnda aega veerand käibest. Üks Eesti siga toodetakse 133 euroga ja müüakse 95 euroga. Eesti Tõusigade Aretusühistu pöördus korduvalt Maaeluministeeriumi poole ettepanekutega toetuste saamiseks, kuna üks oluline majandusvaldkond ei saa hakkama mitte oma saamatuse tõttu, vaid põhjused on tõsisest globaalses mõjudes. On veel teinegi oluline negatiivne tegur, sigade Aafrika katku viirus, mis seakasvatust mõjutab. Praegu on katku metssigadelt endiselt leitud ning Eesti püsib sellega teises piirangutega tsoonis, mis takistab ekspordi kolmandatesse riikidesse. Sellega seonduv bioohutusmeetmete korrektne täitmine on järjekordne lisakulu sektoris. Euroopa Komisjon kiitis heaks kaks Eesti kava, kogusummas 15,8 miljonit eurot, et toetada koroonaviiruse puhangust mõjutatud põllumajandustootjaid. Kavad kiideti heaks riigiabi ajutise raamistiku alusel ja abi antakse otsetoetustena. Seakasvatus saab sellest 3,67 miljonit. Valitsus kinnitas lisaks Eesti maaelu arengukava (MAK) 2014–2020 muudatuse ettepanekud, et lisada arengukavasse täiendavalt 258,5 miljonit eurot Euroopa Liidu poolset rahastust ning muuta meetmete rakendamise tingimusi üleminekuaastateks 2021 ja 2022. Kokkuvõtvalt saab öelda, et olukord põllumajandussektoris on raske ja keeruline. Tulenevalt majanduslikust ebakindlusest on nõudlus mitmete põllumajandustoodete järele vähenenud. See omakorda on kaasa toonud hinnalanguse. Mitmetes sektorites, kaasaarvatud seakasvatases, toodab põllumees täna toitu alla omahinna.

Liikmed. Struktuur. Eesti Tõusigade Aretusühistusse kuulus seisuga 31.12.2020 kakskümmend kuus (26) liiget. Aretusühistu juhtorganites on seitse nõukogu liiget ja üks juhatuse liige. Aretusühistu nõukogu otsusega 13.11.2019 arvati aretusühistu liikmete hulgast välja OÜ Markilo. Otsusega mittenõustumisega esitas OÜ Markilo hagi Eesti Tõusigade Aretusühistu vastu 13.11.2019 nõukogu protokollis p 4 tühisuse tuvastamise nõudes. 02.01.2021 jõustusid Tartu Maakohtu ja Tartu Ringkonnakohtu otsused tsiviilasjas nr 2-19-19831, millega kohus tunnistas kehtetuks Eesti Tõusigade Aretusühistu nõukogu 13.11.2019 koosoleku protokollis punktis 4 vastu võetud otsuse, millega arvati Eesti Tõusigade Aretusühistu liikmete hulgast välja Osaühing MARKILO. Aretusühistut esindas nimetatud tsiviilasjas Cavere Õigusbüroo OÜ.

Jõudluskontroll. Eesti Tõusigade Aretusühistu on tunnustatud sigade jõudluskontrolli läbiviija Eesti Vabariigis. 31. detsembril 2020. aastal oli jõudluskontrollis 12 300 siga. Eesti Põllumajandusloomade Jõudluskontrolli AS andmetel sündis 2020. aastal emise pesakonnas keskmisena 13,1 elusat pörsast, mis ületab 2019. aasta tulemuse 0,3 pörsa võrra. Parima viljakusega emised olid Lääne-Viru maakonna OÜs Viru Peekon (14,7 pörsast), Lääne maakonna OÜs Linnamäe Peekon (14,4 pörsast) ja Harju maakonna OÜs Hinnu Seafarm (14,3 pörsast). Pesakonna keskmisena võõrutati 2020. aastal 11,6 pörsast, ületades 2019. aasta tulemuse 0,3 pörsa võrra. Kõige rohkem pörsaid pesakonnas võõrutati Lääne-Viru maakonna OÜs Viru Peekon (13,2), Viljandi maakonna Saimre Seakasvatuse OÜs (13,0) ja Harju maakonna OÜs Hinnu Seafarm (12,8).

Osalemise koostööprojektides. Regulaarselt viiakse läbi lihakvaliteedi uuringuid aretusühistu konsulent-lihatehnoloogi poolt koostöös kõigi Eesti suuremate lihatööstustega ja aretusühistu liikmete farmidega. Teadusuuringute alal on aretusühistel koostöökokkulepe Eesti Maaülikooliga. Käesoleval ajal on käimas kaks teadustöö projekti Eesti Maaülikooli magistrantidega, milledest ühe teemaks on „Djuroki tõugu kultide segusperma kasutamine nuumsigade tootmiseks“ ja teiseks teemaks „Emiste kasutusiga ja seda mõjutavad tegurid“. Teadustöodes kasutatakse aretustöö andmeid sigade jõudluskontrolli andmebaasidest ja tõukultide andmeid seemendusjaama andmebaasist. Tulemusi kasutatakse aretuslaste otsuste tegemisel.

Tegevusplaanid. Eesti Tõusigade Aretusühistu koostas uuendatud eesmärkidega aretusprogrammid eesti maatõugu sigadele, eesti suurt valget tõugu sigadele, pjeträäni tõugu sigadele, djuroki tõugu sigadele ja ristanaretussigadele järgmiseks seitsmeks aastaks alates 2021. Eesti Tõusigade Aretusühistu liikmete hulgast valitud esindajad jätkavad aretusühistu huvide kaitsmist Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoja nõukogus, Eesti Põllumajandusloomade Jõudluskontrolli ASi nõukogus, Põllumajandus ja Toiduameti nõuandvas kogus, Maaelu Edendamise Sihtasutuse nõuandvas kojas.

Kokkuvõte. Sigade aretuslase töö jõudluskontrolli aastatulemused kinnitavad, et seakasvatajad on teinud raskustele vaatamata head tööd ja Eesti sealihha on kvaliteedilt kindlalt üle Euroopa keskmise. Põllumajandustootjad saavad väga vajalikku leevendust valitsuse poolt makstavast kriisiabist. Turuolukorda arvestades on loomakasvatuse, sealhulgas seakasvatuse olukord siiski habras ja ettevõtete konkurentsivõime säilimiseks peab turuhinna tase oluliselt paranema. Põllumajandussektorit ootavad seoses kavandatava rohepöörde ja keskkonnanõuete karmistamisega ees suured väljakutsed. Toimetulekuks vajatakse hästi toimivaid riigipoolseid meetmeid.

Juhataja Raivo Laanemaa

Raamatupidamise aastaaruanne

Bilanss

(eurodes)

	31.12.2020	31.12.2019	Lisa nr
Varad			
Käibevarad			
Raha	339 977	248 331	
Nõuded ja ettemaksud	183 890	242 231	2
Varud	22 223	11 496	3
Kokku käibevarad	546 090	502 058	
Põhivarad			
Finantsinvesteeringud	15 000	15 000	4
Materiaalsed põhivarad	99 896	124 434	5
Kokku põhivarad	114 896	139 434	
Kokku varad	660 986	641 492	
Kohustised ja omakapital			
Kohustised			
Lühiajalised kohustised			
Võlad ja ettemaksud	57 100	49 186	8
Kokku lühiajalised kohustised	57 100	49 186	
Kokku kohustised	57 100	49 186	
Omakapital			
Osakapital nimiväärtuses	13 500	13 000	
Kohustuslik reservkapital	1 016	1 016	
Muud reservid	578 290	474 044	
Aruandeaasta kasum (kahjum)	11 080	104 246	
Kokku omakapital	603 886	592 306	
Kokku kohustised ja omakapital	660 986	641 492	

Kasumiaruanne

(eurodes)

	2020	2019	Lisa nr
Müügitulu	1 188 356	1 486 694	9
Muud äritulud	2 116 748	2 706 502	10
Kaubad, toore, materjal ja teenused	-2 920 133	-3 726 225	
Mitmesugused tegevuskulud	-42 824	-61 383	
Tööjõukulud	-301 242	-270 970	11
Põhivarade kulum ja väärtuse langus	-30 788	-29 614	
Muud ärikulud	-231	-322	
Ärikasum (kahjum)	9 886	104 682	
Kasum (kahjum) finantsinvesteeringutelt	1 620	535	
Intressitulud	31	24	
Intressikulud	-457	-995	
Kasum (kahjum) enne tulumaksustamist	11 080	104 246	
Aruandeaasta kasum (kahjum)	11 080	104 246	

Raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1 Arvestuspõhimõtted

Üldine informatsioon

Eesti Tõusigade Aretusühistu 2020. aasta majandusaasta aruanne on koostatud väikeettevõtja lühendatud aastaaruandele esitatud nõudeid järgides.

Eesti Tõusigade Aretusühistu 2020. aasta raamatupidamise aastaaruanne on koostatud lähtuvalt Eesti finantsaruandluse standardist.

Eesti Tõusigade Aretusühistu kasutab kasumiaruande koostamisel Eesti Vabariigi raamatupidamise seaduse lisas 2 toodud kasumiaruande skeemi nr 1.

Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud eurodes ja euro täpsusega.

Eesti Tõusigade Aretusühistu omab teise ettevõtte aktsiaid. Eesti Tõusigade Aretusühistu ei kuulu ühegi äriühenduse koosseisu, aastaaruanne on iseseisev aruanne.

Eesti Tõusigade Aretusühistu raamatupidamisarvestus toimub tekkepõhisest arvestusprintsibiist lähtuvalt. Kasutatakse soetusmaksumuse printsipi.

Finantsvarad

Finantsvarana on kajastatud:

1. raha pangaarvetel
2. nõudeid ostjate vastu
3. muud lühiajalisi nõudeid

Finantsvarad võetakse esialgu arvele nende soetusmaksumuses, milleks on antud finantsvara eest saadava tasu õiglane väärtus. Kui finantsvara eest tasutakse 1 aasta jooksul, loetakse vara soetusmaksumuseks saadud rahasumma nominaalväärtust. Edaspidi kajastatakse finantsvarasid korrigeeritud soetusmaksumuses. Ettevõttel on ainult lühiajalised finantsvarad.

Raha

Raha ja selle ekvivalentidena kajastatakse rahavoogude aruandes arvelduskontode jääke.

Nõuded ja ettemaksed

Nõuetena kajastatakse nõudeid ostjate vastu, laekumata liikmemaksusid, ettemaksusid teenuste eest.

Varud

Varud võetakse arvele nende soetusmaksumuses, mis koosneb ostukuludest ja muudest otsestest kulutustest, mis on vajalikud varude viimiseks nende olemasolevasse asukohta ja seisundisse.

Materiaalsed ja immateriaalsed põhivarad

Materiaalse põhivara kajastamisel bilansis on selle soetusmaksumusest maha arvatud akumulieeritud kulum ja vara väärtuse langusest tulenevad allahindlused.

Olulisuse printsibiist lähtudes võetakse arvele põhivarana need varaobjektid, mille soetusmaksumus ületab 1000 eurot ja mille kasulik eluiga on üle ühe aasta.

Põhivarade arvelevõtmise alampiir 1000

Finantskohustised

Finantskohustusena kajastatakse tarnijatele tasumata arveid, maksuvõlgasid, võlgasid töövõtjatele, tasumata liisingumakseid ja muid lühi- ja pikaajalisi kohustusi.

Finantskohustused võetakse arvele nende soetusmaksumusese, milleks on üldjuhul tasumisele kuuluv rahasumma nominaalväärtuses.

Sihtfinantseerimine

Tegevuskulude sihtfinantseerimise kajastamisel lähtutakse tulude-kulude vastavuse printsiibist. Valitsuse sihtfinantseerimine, mida saadi eelmise perioodi tegevuskulude kompenseerimiseks, arvestatakse selle perioodi tuluna, millal sihtfinantseerimise summat saab usaldusväärselt ja objektiivselt määrata ning kui laekumine on tõenäoline, rakendades brutomeetodit.

Tulud

Kaupade müügist tulenevat tulu kajastatakse siis, kui kõik olulised omandiga seotud riskid on läinud üle ostjale ning müügitulu ja tehinguga seotud kulu on usaldusväärselt määratav. Teenuste osutamisega seotud tulu kajastatakse vastavalt osutatava teenuse täitmise valmidusastmele. Teenuse täitmise valmidusastet hinnatakse lähtudes teenusele seni tehtud kulutuste osast võrreldes projekti kogukuludega.

Kulud

Kulud kajastatakse kulu tekkimise momendil, arvestamata maksetähtaega. Kulud on jaotatud otstarbe alusel "Kaupad, toore, materjal ja teenused", kus kajastatakse põhitegevuseks soetatud kaupad ja teenused - müüdüd kauba kulu, sperma, ravimid, söödad jne. Kasumiaruande kirjel "Muud tegevuskulud" kajastatakse tegevuskulusid - põhivara remont ja hooldus, sidekulud, kindlustused jne.

Seotud osapooled

Seotud osapoolteks on juhatuse liikmed, nõukogu liikmed ja nende perekonnaliikmed ning nende isikute kontrolli alla kuuluvad ettevõtted.

Lisa 2 Nõuded ja ettemaksed (eurodes)

	31.12.2020	12 kuu jooksul
Nõuded ostjate vastu	42 836	42 836
Ostjatelt laekumata arved	42 836	42 836
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	25 121	25 121
Muud nõuded	114 089	114 089
Viitlaekumised	114 089	114 089
Ettemaksed	1 844	1 844
Tulevaste perioodide kulud	1 844	1 844
Kokku nõuded ja ettemaksed	183 890	183 890
	31.12.2019	12 kuu jooksul
Nõuded ostjate vastu	89 420	89 420
Ostjatelt laekumata arved	89 420	89 420
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	32 383	32 383
Muud nõuded	111 124	111 124
Viitlaekumised	111 124	111 124
Ettemaksed	9 304	9 304
Tulevaste perioodide kulud	9 304	9 304
Kokku nõuded ja ettemaksed	242 231	242 231

Nõudeid ostjate vastu kajastatakse bilansis korrigeeritud soetusmaksumuses. Ostjatelt laekumata arved on bilansis hinnatud tõenäoliselt laekuvatest summadest lähtudes. Seejuures hinnatakse iga kliendi laekumata arveid eraldi, arvestades teada olevat informatsiooni kliendi maksevõime kohta. Ebatõenäoliselt laekuvad nõuded kajastatakse tegevuskuludes. Lootusetud nõuded on kantud bilansist välja.

2020.a. kanti kuluks lootusetud nõuded Kupna Mõis OÜ (pankrotis) vastu, summas 1028 eurot.

Kirjel "Viitlaekumised" moodustab olulise summa PRIAlt 31.12.2020 seisuga laekumata põllumajandusloomade aretustoetus 114 089 eurot. Majandusaasta aruande koostamise ajaks oli see nõue laekunud.

31.12.2019 oli ostjatelt laekumata arvete koosseisus vanemaid kui 90 päeva laekumata nõudeid 1054 euro eest.

31.12.2020 oli ostjatelt laekumata arvete koosseisus vanemaid kui 90 päeva laekumata nõudeid 0 euro eest.

Lisa 3 Varud

(eurodes)

	31.12.2020	31.12.2019
Tooraine ja materjal	12 363	2 888
Müügiks ostetud kaubad	9 860	8 514
Ettemaksed varude eest	0	94
Kokku varud	22 223	11 496

Varude kuludes kajastamisel ja varude bilansilise väärtuse arvutamisel kasutatakse FIFO meetodit. Varud kajastatakse bilansis lähtudes sellest, kumb on madalam, kas nende soetusmaksumus või neto realiseerimisväärtus. Varude allahindlusi nende neto realiseerimisväärtusele kajastatakse allahindluse perioodil müüdüd toodangu (kaupade, teenuste) kuluna.

31.12.2020 varudes on kajastatud MS Schippers'ilt, Agrovarustus jt spermatootmiseks vajalikud abimaterjalid (lahjendid, spermatuubid, destilleeritud vesi jms), kultide söödad ja edasimüügi eesmärgil ostetud seakasvatajatele tarvilikud väikevahendid (seemenduskateetrid, kõrvamärgid emistele ja põrsastele jms).

Lisa 4 Pikaajalised finantsinvesteeringud

(eurodes)

		Kokku
	Aktsiad ja osad	
31.12.2018	15 000	15 000
31.12.2019	15 000	15 000
Kajastatud soetusmaksumuse meetodil	15 000	15 000
		Kokku
	Aktsiad ja osad	
31.12.2019	15 000	15 000
31.12.2020	15 000	15 000
Kajastatud soetusmaksumuse meetodil	15 000	15 000

2015.a. tehtud sissemakse Eesti Põllumajandusloomade Jõudluskontrolli AS-i summas 15000 eurot. Osaluse määär 1,51%

Lisa 5 Materiaalsed põhivarad (eurodes)

	Maa	Ehitised				Masinad ja seadmed	Muud materiaalsed põhivarad	Ettemaksed	Kokku
			Transpordivahendid	Arvutid ja arvutisüsteemid	Muud masinad ja seadmed				
31.12.2018									
Soetusmaksumus	1 432	373 194	11 716	8 883	115 713	136 312	25 562		536 500
Akumuleeritud kulum		-255 647	-7 667	-8 883	-106 496	-123 046	-22 100		-400 793
Jääkmaksumus	1 432	117 547	4 049	0	9 217	13 266	3 462		135 707
Ostud ja parendused				8 900	10 576	19 476	1 980		21 456
Amortisatsioonikulu		-24 196	-934	-185	-2 986	-4 105	-1 313		-29 614
Müügid (jääkmaksumuses)			-3 115			-3 115			-3 115
31.12.2019									
Soetusmaksumus	1 432	373 194	5 487	8 900	120 706	135 093	26 459		536 178
Akumuleeritud kulum		-279 843	-5 487	-185	-103 899	-109 571	-22 330		-411 744
Jääkmaksumus	1 432	93 351	0	8 715	16 807	25 522	4 129		124 434
Ostud ja parendused								6 250	6 250
Muud ostud ja parendused								6 250	6 250
Amortisatsioonikulu		-24 196		-2 225	-3 464	-5 689	-903		-30 788
31.12.2020									
Soetusmaksumus	1 432	373 194	5 487	8 900	120 706	135 093	26 458	6 250	542 427
Akumuleeritud kulum		-304 039	-5 487	-2 410	-107 363	-115 260	-23 232		-442 531
Jääkmaksumus	1 432	69 155	0	6 490	13 343	19 833	3 226	6 250	99 896

Müüdud materiaalsed põhivarad müügihinnas

	2020	2019
Masinad ja seadmed	0	3 333
Transpordivahendid		3 333
Kokku	0	3 333

Seisuga 31.12.2020 on tehtud osaline ettemakse elektrigeneraatori soetamiseks summas 6250 eurot. Generaatori eest lõplik makse ja paigaldamine on toimunud märtsis 2021.a.

Lisa 6 Kasutusrent

(eurodes)

Aruandekohustuslane kui rentnik

	2020	2019
Kasutusrendikulu	13 952	17 543
Järgmiste perioodide kasutusrendikulu mittekatkestatavatest lepingutest		
	31.12.2020	31.12.2019
12 kuu jooksul	9 145	13 926
1-5 aasta jooksul	8 115	12 024

Aretusühistu kasutab nelja kaubikut ja üht sõiduautot, mis on renditud kasutusrendi tingimustel.

Lisa 7 Laenukohustised

(eurodes)

	31.12.2019	Jaotus järeljäänud tähtaja järgi			Intressimäär	Alusvaluuta	Lõpptähtaeg
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta			
Lühiajalised laenud							
Arvelduskrediit	0	0			2,5%	EUR	25.05.2020

Tagatiseks panditud varade bilansiline (jääk)maksumus		
	31.12.2020	31.12.2019
Maa	1 432	1 432
Ehitised	69 155	93 351
Masinad ja seadmed	19 832	25 522
Muud materiaalsed põhivarad	3 227	4 130
Kokku	93 646	124 435

Seisuga 31.12.2020 ei olnud sõlmitud arvelduskrediidi lepingut. Tagatis on jätkuvalt panditud kasutamiseks juhuks kui tekib laenuvajadus.

Lisa 8 Võlad ja ettemaksed

(eurodes)

	31.12.2020	12 kuu jooksul
Võlad tarnijatele	7 490	7 490
Võlad töövõtjatele	31 537	31 537
Maksuvõlad	16 519	16 519
Muud võlad	1 554	1 554
Muud viitvõlad	1 554	1 554
Kokku võlad ja ettemaksed	57 100	57 100
	31.12.2019	12 kuu jooksul
Võlad tarnijatele	5 117	5 117
Võlad töövõtjatele	27 879	27 879
Maksuvõlad	14 535	14 535
Muud võlad	1 655	1 655
Muud viitvõlad	1 655	1 655
Kokku võlad ja ettemaksed	49 186	49 186

Kogu võlgadest tarnijate vastu seisuga 31.12.2020 pikemaajalisi kui 30 päeva ei ole.

Lisa 9 Müügitulu

(eurodes)

	2020	2019
Müügitulu geograafiliste piirkondade lõikes		
Müük Euroopa Liidu riikidele		
Eesti	1 188 356	1 486 694
Müük Euroopa Liidu riikidele, kokku	1 188 356	1 486 694
Kokku müügitulu	1 188 356	1 486 694
Müügitulu tegevusalade lõikes		
Seemendusjaama müügitulu (01621)	304 839	252 221
Aretusteenused (01621)	846 905	1 196 241
Koolitusteenused (85599)	0	5 135
Kaupade müük (01621)	27 259	26 202
Muud müügid	0	738
Tõusigade müük	9 353	6 157
Kokku müügitulu	1 188 356	1 486 694

Lisa 10 Muud äritulud

(eurodes)

	2020	2019
Kasum materiaalsete põhivarade müügist	0	219
Tulu sihtfinantseerimisest	2 103 112	2 692 783
Liikmemaksud	13 000	13 500
Muud	636	0
Kokku muud äritulud	2 116 748	2 706 502

Tuluna sihtfinantseerimisest on kajastatud 2020.a. saadud põllumajandusloomade aretustoetus.

Lisa 11 Tööjõukulud

(eurodes)

	2020	2019
Palgakulu	226 272	205 523
Sotsiaalmaksud	74 970	69 642
Puhkusereservi muutus	3 502	-4 195
Kokku tööjõukulud	304 744	270 970
Töötajate keskmine arv taandatuna täistööajale	11	11
Keskmine töötajate arv töötamise liikide kaupa:		
Töölepingu alusel töötav isik	11	11
Võlaõigusliku lepingu alusel teenust osutav isik, välja arvatud füüsilisest isikust ettevõtja	2	2
Juriidilise isiku juhtimis- või kontrollorgani liige	7	7

Lisa 12 Seotud osapooled

(eurodes)

Saldod seotud osapooltega rühmade lõikes

	31.12.2020	31.12.2019
	Nõuded	Nõuded
Tegev- ja kõrgem juhtkond ning olulise osalusega eraisikust omanikud ning nende valitseva või olulise mõju all olevad ettevõtjad	21 698	49 000

Kaupade ja teenuste ostud ja müügid

	2020		2019	
	Kaupade ja teenuste ostud	Kaupade ja teenuste müügid	Kaupade ja teenuste ostud	Kaupade ja teenuste müügid
Tegev- ja kõrgem juhtkond ning olulise osalusega eraisikust omanikud ning nende valitseva või olulise mõju all olevad ettevõtjad	1 570 424	651 928	1 852 861	793 450

Tegev- ja kõrgemale juhtkonnale arvestatud tasud ja muud olulised soodustused	2020	2019
Arvestatud tasu	51 702	54 419

Juhtkonna hinnangul on tehinguid seotud osapooltega tehtud vastavalt turutingimustele. Juhatuse liikme ja nõukogu liikmete töö on tasustatud. Soodustusi juhatuse ja nõukogu liikmetele 2020.a. ei tehtud.

Juhatuse ja nõukogu liikmetele ei ole ette nähtud hüvitisi juhatuse ja nõukogu liikme volituste lõppemisel või lõpetamisel.

Lisa 13 Sündmused pärast aruandekuupäeva

Eesti Tõusigade Aretusühistu 2020.a. aastaaruanne on koostatud lähtudes jätkuvuse printsiibist lähtudes. Sealihahindade madalseisust ja Covid-19 levikuga seotud piirangutest tingitud seakasvatusektori toimimise muutustest võib olla mõju ühistu järgnevatele majandusperioodidele.

Eesti Tõusigade Aretusühistu jätkab tõuaretusalaste tegevustega, sh kuldi sperma tootmisega, et tagada Eesti seakasvatuse jätkusuutlik toimimine.

Aruande digitaalallkirjad

Aruande lõpetamise kuupäev on: 23.03.2021

Eesti Töusigade Aretusühistu (registrikood: 10023404) 01.01.2020 - 31.12.2020 majandusaasta aruande andmete õigsust on elektrooniliselt kinnitanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
RAIVO LAANEMAA	Juhatuse liige	23.03.2021

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

Eesti Tõusigade Aretusühistu osanikele

Oleme üle vaadanud Eesti Tõusigade Aretusühistu raamatupidamise aastaaruande, mis sisaldab bilanssi seisuga 31.12.2020, nimetatud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta koostatud kasumiaruannet, raamatupidamise aastaaruande koostamisel kasutatud oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõtet ning muid selgitavaid lisanisi. Ülevaadatud raamatupidamise aastaaruanne on esitatud lehekülgedel 5 kuni 14.

Juhtkonna vastutus raamatupidamisaruannete eest

Juhtkond vastutab selle eest, et see raamatupidamise aastaaruanne koostatakse ja esitatakse õiglaselt kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga, ning sellise sisekontrolli eest, mida juhtkond peab vajalikuks sellise raamatupidamise aastaaruande koostamiseks, mis on vaba olulisest, kas pettusest või veast tingitud väärkajastamisest.

Vandeauditiitori kohustus

Meie kohustuseks on avaldada kokkuvõtte raamatupidamise aastaaruande kohta. Ülevaatus viidi läbi kooskõlas ülevaatus töövõtude rahvusvahelise standardiga (ISRE) (Eesti) 2400 (muudetud) *Möödunud perioodide finantsaruannete ülevaatamise teenus*. ISRE (Eesti) 2400 (muudetud) nõuab meilt kokkuvõtte tegemist selle kohta, kas me oleme saanud teadlikuks millestki, mis paneks meid uskuma, et raamatupidamise aastaaruanne tervikuna ei ole kõigis olulistest osades koostatud kooskõlas rakendatava finantsaruandluse raamistikuga. Selle standardi kohaselt oleme ka kohustatud järgima asjassepuutuvaid eetikanõudeid.

Raamatupidamise aastaaruande ülevaatus kooskõlas ISRE (Eesti) 2400-ga (muudetud) on piiratud kindlust andev töövõtt. Ülevaatus käigus viiakse läbi protseduurid, mis eelkõige tähendab järelepäringute tegemist juhtkonnale ja teistele isikutele majandusüksuses (nagu asjakohane) ja analüütiliste protseduuride rakendamist, ning hangitud tõendusmaterjali hindamist.

Ülevaatus käigus läbiviidud protseduurid on palju vähem mahukad kui rahvusvaheliste auditeerimise standarditega kooskõlas tehtud auditi käigus läbiviidud protseduurid. Seetõttu ei avalda me nende finantsaruannete kohta auditiarvamust.

Kokkuvõtte

Ülevaatus põhjal ei saanud me teadlikuks millestki sellisest, mis paneks meid uskuma, et raamatupidamise aastaaruanne ei esita kõigis olulistest osades õiglaselt Eesti Tõusigade Aretusühistu finantsseisundit seisuga 31.12.2020 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta finantstulemust kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga.

/digitaalselt allkirjastatud/

Inga Kuusik

Vandeauditiitori number 275

Inga Kuusik

Auditoorettevõtja tegevusloa number 245

Pärna tn 10-5, Tartu linn, Tartu maakond, 50604

23.03.2021

Audiitorite digitaalallkirjad

Eesti Tõusigade Aretusühistu (registrikood: 10023404) 01.01.2020 - 31.12.2020 majandusaasta aruandele lisatud audiitori aruande on digitaalselt allkirjastanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
INGA KUUSIK	Vandeaudiitor	23.03.2021

Kasumi jaotamise ettepanek

(eurodes)

	31.12.2020
Aruandeaasta kasum (kahjum)	11 080
Kokku	11 080
Jaotamine	
Teiste reservide suurendamine (vähendamine)	11 080
Kokku	11 080

Müügitulu jaotus tegevusalade lõikes

Tegevusala	EMTAK kood	Müügitulu (EUR)	Müügitulu %	Põhitegevusala
Loomakasvatuse abitegevused	01621	1177906	99.12%	Jah
Elusloomade hulgimüük	46231	9353	0.79%	Ei

Sidevahendid

Liik	Sisu
Telefon	+372 7493144
Faks	+372 2493127
Mobiiltelefon	+372 5135927
E-posti aadress	estpig@estpig.ee